

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-562

12.7.2023

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Defekt varmepumpe – lynnedslag? - skade som alene rammer elektrisk innretning?

Sikrede oppdaget rørbrudd i fordelingsskapet for vannbåren varme og meldte fra til foretaket. Foretaket rekvirerte en fagkyndig, som vurderte at lekkasjen skyldtes materialtretthet på rørkobling grunnet overoppheting. Svikt på føler/termostat var årsak til overoppheting. Fagpersonen oppga ikke årsak til at varmestyringen sviktet. I rapporten ble skadeomfanget beskrevet som skade på vegg, gulv, innretning, skap og fordelingsrør. Foretaket erkjente ansvar for rørbrudd og følgeskader av vann, men avslo krav om erstatning for skade på selve varmepumpen, og viste bl.a. til at dekningspunktet som omfattet andre plutselige skader, hadde unntak for "skade som alene rammer elektrisk innretning". Sikrede var uenig og anførte at det var påvist lynaktivitet i området forut for skaden. Nemnda kom til at det ikke var sannsynliggjort at skaden skyldtes lynnedslag eller elektrisk fenomen, samt at unntaket for skade som alene rammer elektrisk innretning kom til anvendelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på varmepumpe.

Sikrede har super bygningsforsikring med følgende vilkår:

4. Hvilke skader dekkes

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

4.1. Brann, lynnedslag og elektrisk fenomen

(...)

4.1.2. Lynnedslag, elektrisk fenomen og brudd på bygningens elektriske kabler

Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning, også som følge av lyn og tordenvær.

UNNTATT ER:

- Andre skader på vannbasseng/badeinnretning enn elektriske fenomenskader forårsaket av overspenning på strømnettet. Overspenningen må kunne dokumenteres av nettleverandør.

(...)

4.4. Vann-/gass-/annen væskeskade og rørbrudd

Følgende dekkes:

- Skade som følge av lekkasje, oversvømmelse eller tilbakeslag fra bygningens rørledning med tilknyttet utstyr.
- Bruddskade på bygningens rørledning for gass, vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller beholder, oljetank, septiktank, vann- og avløpsspumper, drengum, fyrkjele og lignende.

(...)

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

UNNTATT ER:

(...)

- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.

Sikrede meldte inn vannskade 2.11.22 og beskrev skaden/hendelsen slik:

Type hendelse Lekkasje fra innendørs vannrør

(...)

Beskriv hendelsesforløpet og eventuelt andre utfyllende opplysninger: Når jeg kom hjem oppdaget jeg at det var veldig varmt på styreenheten til vannbårenvarme skapet inne på teknisk rom. Jeg ringte min mann for å få tips, men før han rakk å svare sa det poff. Det sprutet ut glovarmt vann i hele tekniske boden. Var mye vann på gulv, vegger og tak. Vi har tørket alt som er synlig, men desverre er det synlige vannskader på vegger og gulv. Vi har tatt kontakt med rørlegger fra varme og bad som har vært på befaring. De anbefalte oss å få skadene taksert.

Foretaket rekvirerte en fagkyndig, som skrev skaderapport 3.11.22:

Type skade Vannlekkasje

Installasjon J. Varmeanlegg, gulvvarme, radiator

Kilde D. Rørdel/skjøt, kupling, sluk

Årsak A. Produktfeil

Hva forårsaket skaden, og hvorfor? Vannlekkasje fra varmeanlegg. Årsak til lekkasje er materialtretthet på rørbobling grunnet overoppheting. Årsak til overoppheting er trolig et termostat som har sviktet.
(...)

Skadeomfang

1. Varmeanlegget må trolig skiftes og rør må kontrolleres/trykktestes grunnet varmen det er blitt utsatt for.
2. Mdf-plater på vegg i tekniskrom er oppsvulmet og fuktig i et område på ca 1m²
3. Laminatgulv i tekniskrom er oppsvulmet og fuktig i 2 skjøter.
4. Utføring på dør ved tekniskrom er oppsvulmet i bunn
5. Gulvlist i tekniskrom er oppsvulmet, ca 1,5m

Foretaket aksepterte 14.11.22 dekning for "følgeskader av vann" og ba om rapport fra rørlegger for å vurdere skader på teknisk utstyr. Rørleggeren oppsummerte sine observasjoner i rapport datert 16.11.22:

Lekkasjen oppstod i varmesentral på vegg i teknisk rom. Lekkaspunktet er i koblingen på et MLP-rør. Røret er smeltet, så temperaturen har vært relativ høy. Røret skal tåle 95 grader i korte perioder.

Konklusjonen er at det må ha vært en defekt termostat i anlegget. Det er ikke noe som tyder på brukerfeil. El-kassetten i sentralen har ikke vært i drift, denne skal hjelpe til på de kaldeste dagene i året om det blir behov for det.

Slik vi ser varmepumpeanlegget nå så er det ikke noe å reparere på.

(...)

Bildet viser hvor lekkasjen har oppstått. Vi anbefaler å trykkteste rør i gulv og vegger, før anlegget brukes igjen. Det kan være smeltede rør andre plasser i anlegget.

Et elektrofirma feilsøkte i anlegget og oppsummerte kontrollen slik i rapport av 30.11.22:

Kort om hva jeg mener har skjedd med innedelen:

Her har styring for varmekolben i innedelen feilet, slik at varmekolbe har konstant stått påskrudd. Dette har resultert i overoppheting av hele innedelen og resulterende overtrykk i vann sløyfen som kombinert med den høye varmen har fått koblingen for vann til varmekolben til å bryte.

Kunden sier display på innedel viste 190 Grader på gassrør for kondensator, kort tid før koblingen feilet. Med smeltepunkt til PE skum på 100-240 grader og smeltepunkt til hardplast 235-260 Grader, virker dette helt riktig. Da samtlige plast deler inne i skapet er smeltet og deformert.

Dette bringer meg så til kjølemediet brukt i varmepumpen, hvor trykket i sløyfen er direkte avhengig av temperatur. Øker temperaturen, øker trykket. Dette er hele prinsippet til en varmepumpe.

Makstrykk til denne utedelen er spesifisert på merkeskilt til 4.15MPa/41.5 Bar. Ved trykktesting av slike anlegg, trykkes kun 75% av denne verdien for å ikke påføre noe skade på utedel.

R410A har et trykk på 41.8 Bar, ved 48.9 Grader Celcius. Ved 65.6 grader har R410A et trykk på 60.8 Bar, som overstiger makstrykk.

Her snakker vi da om en dobling av denne temperaturen i sløyfen, og graf for avlesing av trykk går ikke engang så høyt.

Ved temperaturer over 225 Grader, vil også oljen i systemet bryte ned og kunne danne syrer. Dette kan forårsake kompressor havari i utedel.

Denne oljen flyter i sløyfen sammen med kjølemedie.

Jeg kan ikke anbefale annet enn å bytte både ute og innedel.

Foretaket avslo 30.12.22 krav om dekning for skade på varmepumpe. Det ble vist til at overspenning på strømmettet ikke var dokumentert, og at skade som alene rammet mekanisk/elektrisk innretning ikke var dekket. Sikrede påklaget foretakets avslag og fremla spenningsmålinger, jf. e-post datert 8.1.23. Vedlagt e-posten fulgte også kopi av data fra MET, som viste lynaktivitet i tidsrommet før skaden.

Foretaket opprettholdt avslaget i brev av 16.1.23. Det påpekte at målingene ikke viste overspenning på sikredes anlegg. Foretaket viste også til at lynaktivitet ikke var registrert i nærheten av boligen. Sikrede klaget saken inn til foretakets kundeombud. Kundeombudet opprettholdt tidligere vurdering, jf. brev datert 3.2.23.

Saken ble brakt inn for Finanklagenemnda 19.2.23.

Foretaket opplyste i brev av 5.5.23 at vannskaden ble gjort opp som rørbrudd og bekreftet at det ødelagte vannrøret var til varmfordeling i bygg. Vannrøret var inne i skapet der varmepumpen var montert. Det var teknisk svikt i varmepumpen som skadet pumpen. Skaden på pumpen førte til rørbrudd og vannskade. Det var ikke rørbruddet som førte til skaden på varmepumpen.

Sikrede krever dekning for skade på varmepumpen. Foretaket kan ikke avslå kravet uten å dokumentere skadeårsak. Den aktuelle dagen ble lyn registrert sør for sikredes bolig. Lynet kan ha slått ned i sikredes bolig, selv om det ikke ble registrert hos MET. Dette er bekreftet av instituttet. Videre var det ustabile luftmasser i sikredes geografiske område. I dette tilfellet er det bevist at lyn er årsak til skaden. Det er også påvist ustabilitet i strømløyper til boligen. Det er sannsynlig at selv små svingninger er tilstrekkelig til å skade elektronisk utstyr inne i huset.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Sikrede har ikke sannsynliggjort en dekningsmessig skade. Det er ikke dokumentert at skaden på varmepumpen skyldes lynnedslag eller overspenning i strømmettet. Skaden er ikke dekket av vilkårpunktet om plutselige og uforutsette skader fordi dette unntar skade som alene rammer en elektrisk innretning (varmepumpen).

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på varmepumpe.

Sikredes forsikring dekker skade ved "[I]ynnedslag, elektrisk fenomen og brudd på bygningens elektriske kabler", jf. pkt. 4.1. Elektrisk fenomen er definert som "kortslutning, lysbue, overslag og overspenning, også som følge av lyn og tordenvær".

Sikrede anfører at skaden skyldes lynnedslag eller elektrisk fenomen. Sakkyndig F. har konkludert med at skaden skyldes at termostaten har sviktet. Rørlegger har konkludert med at skaden skyldes "defekt termostat i anlegget". Elektriker skrev at "Her har styring for varmekolben i innedelen feilet, slik at varmekolbe har konstant stått påskrudd". Det synes å være enighet om at varmestyringen har sviktet, men årsaken er ikke klarlagt.

Det er fremlagt et kartutsnitt som viser at tordenvær var registrert ute i havet på høyde med S., et godt stykke utenfor grunnlinjen, men det er ikke registrert lynnedslag hverken på S. eller på fastlandet i nærheten av S. på den aktuelle dagen. Mellom S. og S. er det ifølge google ca. 80 km. Nemnda kan derfor ikke se at det er sannsynliggjort at skaden skyldes lynnedslag.

Det er videre fremlagt en spenningsoversikt for boligen, og det er slik nemnda forstår ikke registrert unormal varians. Sikrede har anført at selv små variasjoner i spenningen kan føre til skade på elektronisk utstyr, men dette er ikke dokumentert.

Det er ikke påvist unormal spenning på nettet, og det er ikke registrert lyn i umiddelbar nærhet til sikredes bolig. Nemnda kan derfor ikke se at det er sannsynliggjort at denne skaden er omfattet av dekning for lynnedslag eller elektrisk fenomen.

Forsikringen dekker også "Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over", jf. vilkårenes pkt. 4.6. Formuleringen "andre" skader enn de som er nevnt foran, innebærer at det må avgrenses mot skader som dekkes under andre dekningspunkter. Foretaket har akseptert å dekke brudd på vannrøret for varmfordelingen som går ut av huset og den påfølgende vannskaden i henhold til vilkårene pkt. 4.4. Disse skadene er derfor ikke omfattet av pkt. 4.6, som her kun vil gjelde skade på selve varmepumpen. Pkt. 4.6 har imidlertid unntak for "skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning". Spørsmålet blir da om formuleringen "alene" må sees i forhold til hele skadebildet, eller kun gjelder for den del av skaden som omfattes av 4.6. Nemnda mener den siste tolkningen må være riktig. Utgangspunktet er at hvert dekningspunkt på leses for seg, og at skader som dekkes under ett dekningspunkt ikke inngår under et annet dekningspunkt. Det er da ikke naturlig at skader som kreves dekket under andre punkter – her 4.4 – skal ha betydning for tolkningen av pkt. 4.6. Unntaket kommer i så fall til anvendelse i denne saken.

Skaden på varmepumpen er etter dette ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).